

УДК 070: 831.161. 2 : 82–92

ТЕМАТИЧНІ ВИДНОКОЛА ПУБЛІЦИСТИКИ СВІТОЗАРА ДРАГОМАНОВА 20–70-х рр. ХХ СТОЛІТТЯ

СЕМЕНКО Світлана,

канд. філол. наук, проф.,

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, вул. Остроградського, 2, Полтава, 36000, Україна, email: SvitlanaSem@ukr.net

Метою пропонованої статті є висвітлення ключових тем у публіцистичній спадщині одного із представників відомого роду Драгоманових-Косачів, яка була репрезентована на сторінках української преси доби УНР і на сторінках еміграційних видань. Для реалізації поставлених завдань автором статті було використано такі методи: системного аналізу, проблемно-тематичний, порівняльний, жанрово-стилістичний, аналітичний, що сприяли з'ясуванню специфічних рис ідіостилю публіциста.

У науковій розвідці акцентується увага на таких тематичних сегментах публіцистики С. Драгоманова: висвітлення ролі М. Драгоманова в суспільно-політичному й культурному житті України та його вплив на світогляд Лесі Українки, з'ясування ключових завдань органів місцевого самоврядування в умовах розбудови української незалежної держави. Автором статті стверджується, що публіцистика С. Драгоманова є важливим джерелом для вивчення життєпису членів відомого українського роду, а його публікації про роль органів місцевого самоврядування звучать як ніколи актуально для сучасних суспільно-політичних процесів в Україні.

Ключові слова: Світозар Драгоманов, рід Драгоманових-Косачів, органи місцевого самоврядування, біржі праці, європейський досвід містобудування.

Вступ. Публіцистичний материк династії Драгоманових-Косачів репрезентований такими знаковими іменами в історії української журналістики, як-от: Михайло Драгоманов, Олена Пчілка, Леся Українка, вияскравлюється не менш славними іменами представників молодшого покоління Юрія Косача й Світозара Драгоманова. На жаль, цілком оригінальна за тематикою публіцистична спадщина С. Драгоманова, який органічно продовжив кращі журналістські традиції свого шляхетного роду на сторінках материкової й еміграційної періодики, є маловідомою сторінкою вітчизняної історії журналістики. *Актуальність* пропонованої наукової студії обумовлена потребою заповнити цю «білу пляму» і репрезентувати науковому товариству кращі публіцистичні виступи С. Драгоманова.

На сьогодні про спадщину талановитого публіциста маємо лише окремі розвідки відомого дослідника роду Драгоманових-Косачів Тамари Скрипки [1].

Метою наукової студії є висвітлення ключових тем у публіцистичній спадщині Світозара Драгоманова, що була репрезентована як на сторінках української преси доби УНР, так і на сторінках еміграційних видань. Мета статті зумовлює розв'язання таких завдань: з'ясувати провідну концептуальну спрямованість публіцистичних виступів С. Драгоманова; охарактеризувати статті публіциста про представників шляхетного роду Драгоманових-Косачів; окреслити особливості новаторства С. Драгоманова в розробленні теми містобудування в умовах розбудови української державності.

Методи дослідження. Для реалізації поставлених завдань автором статті використано такі методи: проблемно-тематичний, жанрово-стилістичний, аналітичний, що допомогли чітко окреслити коло конститутивних проблем та провідних жанрів у публіцистичній спадщині митця, з'ясувати новаторство з погляду публіцистичних традицій роду Драгоманових-Косачів, виокремити специфічні прийоми організації публіцистичного тексту в творчій практиці С. Драгоманова.

Результати й обговорення. У публіцистичній спадщині С. Драгоманова особливе місце посідають публікації, присвячені проблемі збереження кращих духовних традицій роду Драгоманових-Косачів, захисту честі й гідності окремих його представників від несправедливих звинувачень із боку політичних опонентів.

В одному з листів до В. Вернадського, датованого 1939 роком, С. Драгоманов просить відомого вченого допомогти у реабілітації чесного імені батька: «Очень прошу Вас помочь выявить документально настоящее лицо моего отца, великого патриота Украины <...>, о котором к сожалению крайне мало знает современное поколение и которого оклеветали враги революции, пробравшиеся даже на высокие посты» [2, с. 115]. С. Драгоманову боліло й необ'єктивне трактування духовної спадщини його батька окремими радянськими науковцями. Так, він закидає Д. Заславському «єфремовщину», перекручування наукової й публіцистичної спадщини М. Драгоманова, а Л. Бичкову інкримінує нівелювання здобутків батька в очах молоді. Він вважає своїм синівським обов'язком розвінчати помилки дослідників такого ґатунку, зібравши документальний матеріал і встановивши автентичні драгоманівські цитати.

Коли у 1940 р. Інститут історії України Академії наук УРСР запросив С. Драгоманова на роль консультанта у справі систематизації й вивчення спадщини М. Драгоманова, він підготував для «Записок Інституту історії України Академії наук УРСР» статтю «До питання про розвиток суспільно-політичних поглядів М. П. Драгоманова» (з ідеологічних міркувань видання так і не було видрукуване). Наслідком реабілітації чесного батькового імені стали статті Світозара Драгоманова «Михайло Драгоманов», «Наука Михайла Драгоманова», «Життя М. Драгоманова», «М. П. Драгоманов проти д-ра Д. Донцова», «Великий емігрант М. Драгоманов (1841–1895)».

На початку статті «Михайло Драгоманов» публіцист наводить діаметрально протилежні судження про громадсько-політичну діяльність його батька, висловлені Д. Донцовим, О. Русовом, Д. Заславським, щоб наголосити: наскільки важливим є створення об'єктивного політичного портрета патріарха публіцистичної династії роду Драгоманових-Косачів. Підкреслюючи, що кращим захисником чесного імені Михайла Драгоманова є його наукова й публіцистична спадщина, С. Драгоманов констатує: «Найкраще, розуміється, нинішній українець, що живе півстоліття після того, як перестав промовляти до українців живий М. Драгоманов, може ознайомитись з думками його з його творів. Але це трудно тепер зробити, бо нелегко дістати його твори й публіковану переписку з численними сучасниками. Цим користуються вороги думок М. Драгоманова, які й самі немало спричинилися тому, щоб знищити твори М. Драгоманова, що були по різних книгозбірнях» [3].

Звинувачуючи більшовицьку владу в фальсифікації громадсько-політичної діяльності М. Драгоманова, публіцист висловлює надію, що настане час, коли українці зберуть і видадуть усю спадщину великого українця: «Всі практичні поради, які давав М. Драгоманов своїм однодумцям та сучасникам, наочно доводять, що він перш усього дбав про Україну, український народ. Його, М. Драгоманова, заповіт живий ще й досі, й як би не повернулася історія України, вказаний М. Драгомановим шлях лишається й нині вірним» [3].

Чи не найточніше процес передачі духовної спадкоємності у межах роду С. Драгоманов з'ясував у своїй розвідці «Михайло Драгоманов і Леся Українка». Публіцист визначає першорядну роль М. Драгоманова у становленні демократичних орієнтирів Лесі Українки: «Михайло Драгоманов, великий знавець душі українського народу, яку він пізнав всебічно й глибоко, вивчаючи творчість безіменних тисяч народних поетів і оповідачів, уміло, як досвідчений педагог, яким він був, може, чи не більше, ніж чимсь іншим, збудив у малої Лесі гарячу любов до духовної творчості» [4, с. 2].

Акцентовано увагу в публікації й на ролі політико-епістолярної школи дядька на світогляд племінниці: «Листи М. Драгоманова до Лесі Українки – це зразки виховного впливу старшої особи на молодшу, зразки того, як старша особа – друг – повинна ставитися до молодшої, що щойно вступає в життя і має бути продовжувачем виховної громадської місії, якої потребує громада для свого здорового розвитку» [4, с. 2].

У своїй статті С. Драгоманов ілюструє приклад не індиферентного наслідування Лесею Українкою світоглядної концепції свого дядька, а глибокого переосмислення його традицій у світлі нових потреб українського життя і власних суспільно-політичних ідеалів: «І Леся вірно ширила серед тодішньої молоді ідеї, перейняті від дядька, не сліпо, ні – того не радив їй робити учитель, а передумавши кожне слово. Леся стала таким чином, променем між дядьком і молоддю на Україні; променем від якого світила західно-європейська культура й цивілізація серед покоління молодих українців, а не українофілів, як звали себе тоді відсталі романтики «славної минувшини» [4, с. 3].

Щодо продуктивного впливу ідей М. Драгоманова на формування геніальної племінниці як письменниці та публіцистки С. Драгоманов зазначав, що «дядько [...] майстерно і якось непомітно для неї кидав у її душу зерна творчої правди, початки думок і давав їм вільно розвиватись уже під впливом її власної творчої енергії» [4, с. 4].

Світозар Драгоманов одним із перших акцентував увагу й на такому моменті: спільній відповідальності членів роду за розпочату родоначальником публіцистичної династії місію – пропагувати серед українського народу нові прогресивні ідеї суспільно-політичного життя: «Коли, дякуючи М. Драгоманову, І. Франко, М. Павлик ширили новітні західно-європейські демократичні і соціалістичні ідеї в Галичині, то те саме робила на Україні Леся Українка, приймаючи на себе всі удари елементів замкнутої частини українства, що неспроможні були вийти за межі вузького хуторянства, хоч і пересиченого патріотичним ідеалізуванням минувшини України» [4, с. 5].

Одним із перших в українській публіцистиці С. Драгоманов почав розробляти тему ролі місцевого самоврядування в розбудові суверенної української держави. Ще у студентські роки, захопившись проблемами місцевого самоврядування під впливом О. Русова, С. Драгоманов двічі був у відрядженні в Європі для вивчення досвіду роботи муніципалітетів. Засвоєння європейської практики місцевого самоврядування стало об'єктом для його наукових студій і виступів у пресі. Особливо активно питання місцевого самоврядування висвітлювалося ним на сторінках «Робітничої газети» в 1917–1918 рр.

Перечитуючи публіцистичні виступи С. Драгоманова доби УНР про основні завдання місцевого самоврядування, неважко провести паралелі із сучасними суспільно-політичними процесами в Україні у цій сфері. Зазначимо, що окремі положення публіцистичних виступів С. Драгоманова, особливо висловлені у циклі статей «На муніципальні теми», де всебічно розкриті «підвалини органів місцевого самоврядування», не втратили своєї актуальності й до сьогодні. Публіцист акцентував увагу на тому, що «самоврядування являється до певної міри розділом державної влади, виділенням з обсягу її всіх тих справ, котрі торкаються місцевих потреб та передачею їх в руки самої місцевої людности» [5, с. 2].

Відштовхуючись від тези: «Для того, щоб комуна (місто чи громада) дійсно була міцною підвалиною демократичного ладу, широкого народоправства, необхідно щоби народні маси мали можливість приймати якнайширшу участь у виборах до місцевого самоврядування, будь-то місцеві думи, або земства: волосні, повітові, губерніяльні. Тоді, дійсно, місцеве самоврядування буде справді цілковито демократизоване» [5, с. 2], С. Драгоманов обґрунтовує свою позицію, що у виборах повинні брати участь громадяни віком від 18 років, умотивовує проведення виборів за рівної участі чоловіків і жінок. Публіцист вважає канонічним дотримання ключових принципів

демократичних виборів: одна людина – один голос та проведення виборів шляхом таємного голосування.

Важливим чинником самоврядування С. Драгоманов вважає пропорційну систему виборів: «Се значить, що органи місцевого самоврядування мусять бути точним дзеркалом відношення ріжних груп людей одна до другої» [6, с. 2]. Публіцист наводить розрахункові формули виборчого процесу як за загальними, так і партійними списками. Не оминає автор публікації й питання вимог до кандидатів у народні обранці: «Треба щоби на чолі стояли люди освічені, з життєвим досвідом та спеціальним знанням у техніці місцевого господарства» [6, с. 2].

Значна увага в циклі «На муніципальні теми» відводиться питанню розмежування повноважень між державою й органами місцевого самоврядування. На основі ґрунтовного вивчення європейського досвіду містобудування та власних спостережень публіцист доходить висновку, що відношення між державними й муніципальними органами необхідно вибудувати «не на основі підлягання, а на основі сумісної діяльності, обопільного розмежування інтересів», а в разі виникнення конфлікту між місцевими органами самоврядування та державою, його варто вирішувати, на думку автора, лише через суд, шляхом проведення референдумів: «У всіх місцевих справах органи місцевого самоврядування потребують цілковитої незалежності та самостійності» [7, с. 2].

У циклі «На муніципальні теми» С. Драгоманов, узагальнивши європейський досвід та адаптувавши його до українських суспільно-політичних реалій, подає ґрунтовну програму ключових завдань для українських органів місцевого самоврядування. До провідних напрямів роботи українських муніципалітетів він відносить: захист прав національних меншин, запровадження української мови як мови справочинства, створення виборчих органів контролю.

Серед обов'язкових програмових вимог, сформульованих С. Драгомановим для місцевих органів самоврядування, важливими також є: муніципалізація водопроводу, електричних станцій, трамваїв, лікарень; забезпечення муніципальних закладів продуктами. Демократичні підвалини місцевого самоврядування, на думку публіциста, можливі за умови публічності місцевих органів самоврядування, їх систематичних звітів перед громадою за пророблену роботу.

Публіцист вважав, що «на першому місці треба поставити завдання соціальної політики», першочергові для органів місцевого самоврядування. Магістральними складовими соціальної програми, за визначенням автора публікації, є:

«покращення матеріального становища незаможних верств громадянства;

зміцнення правового становища, економічно залежних мас з точки погляду не лише формального, але й фактичного рівноправ'я сторін;

встановлення розподілення публічних повинностей згідно із силами та здібностями кожної людини;

забезпечення кожній особі тої степені освіти, котра необхідна для активної (діяльної) участі всіх у культурному житті народу;

забезпечення населення якісними продуктами» [7, с. 2].

Не менш важливим і в той же час складним питанням у роботі органів місцевого самоврядування, на думку публіциста, є «раціональна земельна політика», що передбачала прозоре управління землею комунального підпорядкування.

Цілком по-сучасному звучать ключові принципи, висунуті С. Драгомановим, щодо завдань органів місцевого самоврядування у сфері охорони здоров'я і народної освіти: облаштування санітарних лабораторій, організація фізичного виховання громади й особливо підростаючого покоління, організація курсів для неграмотних; налагодження харчування учнів у муніципальних школах.

Публіцист переконаний, що головною «метою в просвітній діяльності органів місцевого самоврядування є виховання свідомих громадян, котрі змогли б приймати

діяльну участь в громадському житті, з одного боку, і передача підростаючому поколінню таких знань, при котрих молода людина могла б самостійно заробляти собі на підтримання свого існування» [8, с. 3].

Логічним продовженням циклу «На муніципальні теми (Загальний устрій місцевого самоврядування)» стали аналітичні статті С. Драгоманова про європейський досвід органів місцевого самоврядування: «Харчова справа і муніципалітети Німеччини» [9], «Постачання молока по містах Німеччини» [10], «Товариства для постачання харчових продуктів по містах Німеччини» [11], «Комунальна політика щодо боротьби з безробіттям в Генті (Бельгія)» [12]. Публіцист, удаючись до деталізованого опису практичного досвіду європейських муніципалітетів, особливий акцент робить на тих прикладах, що можуть знадобитись органам місцевого самоврядування молодій українській державі.

У публікації «Перший камінь» С. Драгоманов переконував українське громадянство у прямій залежності державного ладу від міцної економіки: «Міцною державна влада УНР може бути лише тоді, коли міцні будуть на місцях органи місцевого самоврядування, коли місцеве самоврядування ітиме як слід» [13, с. 1]. Публіцист переконаний, що держава, у свою чергу, повинна фінансово допомагати органам місцевого самоврядування шляхом надання комунальних кредитів та субвенцій. Автор висловлює надію, що Центральна рада прийме закон про комунальний кредит, який допоможе місцевому самоврядуванню.

Критика непродуманого використання земельного фонду великих міст України та міста Києва зокрема звучить у гострополемічному циклі «Хибний шлях». Публіцист переконує читачів: «Мешкальне питання по великих містах України належить до тих питань, котрі вимагають швидкого вирішення». Автор публікації критикує проект використання земельного фонду Києва, запропонований К. Свірським, через відсутність чіткого плану забудови міста та нез'ясованого питання оренди житлового фонду міста. С. Драгоманов констатує: «Київ, ставши столицею України повинен мати і столичний вигляд, і тому справу упорядкування слід трактувати, як загальнодержавну і загальнонаціональну» [14, с. 1].

Із притаманною всій драгоманівській гілці публіцистичного роду категоричністю й безапеляційністю С. Драгоманов рішуче критикує урядовий закон, у якому, як і в проекті К. Свірського, немає вивіреного плану забудови столиці та бюрократизм в організації комісії з упорядкування Києва. Взоруючи на бельгійський досвід містобудування, публіцист вважає, що до муніципальної комісії із забудови української столиці повинні входити «архітектори, пейзажисти, скульптори, ботаніки, метеорологи, гігієністи, економісти, землеміри, картографи, статистики» [14, с. 1]. Публіцист закликає українську пресу не залишатись осторонь справи національного значення – упорядкування Києва: «Нехай в утворенні з Києва європейського міста прийме участь український народ через кращих і кваліфікованих своїх представників» [15, с. 1].

Серед виступів С. Драгоманова знаходимо й розлогу публікацію «Біржі праці», в якій обґрунтовано необхідність заснування таких установ у зв'язку із значним зростанням безробіття, викликаного політичними потрясіннями й тим фактом, що «через війну сила підприємств закрилося». Вибудовуючи свій текст за принципом питання – відповідь, публіцист переконливо вмотивовує основні причини заснування бірж праці як інституції, що здатна організувати «лад на трудовому ринку». С. Драгоманов переконував читачів «Робітничої газети» в тому, що у створенні бірж праці повинні бути насамперед зацікавлені самі робітники, а заснування таких закладів має бути покладене на органи місцевого самоврядування, які повинні упорядковувати для бірж праці вивірені бази даних про потребу в робітниках тієї чи іншої професії на місцевих підприємствах. У статті чітко означено основні засадничі принципи та механізми, на яких повинні засновуватися біржі праці.

Покликаючись на західноєвропейський досвід, публіцист стверджує ключові позиції заснування бірж праці:

1. Місцеві органи самоврядування повинні стати посередниками між біржами праці й робітниками («У першу голову належить вести організованість у трудовий ринок в межах своєї влади» [16, с. 2]).

2. Утримання бірж праці повинно покладатися на місцеві органи самоврядування.

3. Керувати біржами повинні комітети, утворені з однакової кількості представників робітників і роботодавців.

4. Біржі праці повинні займати нейтралітет під час страйків («Біржа не приймає замовлень від тих підприємців, де відбувається конфлікт, не посилає туди робітників, вивішуючи про конфлікт оголошення в помешканні біржі» [16, с. 2]).

5. Послуги бірж повинні надаватися безкоштовно («Послуги їх безплатні як для робітників, так і підприємців, бо біржі праці виконують обов’язки надзвичайної ваги, їх можна прирівняти до таких послуг людуности з боку держави та органів місцевого самоврядування, як дороги, освіта і т. д.» [16, с. 2]).

Автор сподівається, що біржі праці задовольнятимуть не лише матеріальні, а й культурні потреби робітників, дбатимуть про страхування від безробіття.

Висновки та перспективи. Таким чином, публіцистика Світозара Драгоманова 20–70-х рр. ХХ ст. яскраво засвідчує чітку державницьку позицію одного з молодших представників публіцистичної династії Драгоманових-Косачів, в основу якої покладені кращі національні та європейські традиції. У публіцистичній практиці С. Драгоманова особливого звучання набули публікації, присвячені збереженню духовних традицій роду Драгоманових-Косачів, у яких зримо виявилася питома драгоманівська безкомпромісність у відстоюванні власної позиції, засудження безпідставних звинувачень на адресу М. Драгоманова.

Він одним із перших в українській публіцистиці розробляв проблему ролі органів місцевого самоврядування та ґрунтовно висвітлював досвід європейських муніципалітетів. Вважаємо, що уважне прочитання публіцистичної спадщини С. Драгоманова, особливо на тему містобудування, буде корисним сучасним політикам і всім небайдужим до української справи громадянам.

1. *Скрипка Т.* Під покровом роду Драгоманових-Косачів [Електронний ресурс] / Тамара Скрипка // Режим доступу: www.t-skrypka.name/KosachFamily/RNaab.html

2. *Вибрані наукові праці академіка В. І. Вернадського.* – Т. 2 : Володимир Іванович Вернадський. Листування з українськими вченими. – Кн. 1: Листування: Д–Я. – Ч. 1: Д–Н / ред. кол. тому: А. Г. Загородній, О. С. Онищенко (голова), М. В. Багров, В. А. Смолій та ін. НАН України. Комісія з наукової спадщини академіка В. І. Вернадського; Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського; Інститут історії України; РАН. Архів Російської академії наук. – К., 2012. – 708 с.

3. *Драгоманов С.* Михайло Драгоманов / Світозар Драгоманов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.t-skrypka.name/KosachFamily/RNaab.html.

4. *Драгоманов С.* Михайло Драгоманов і Леся Українка / Світозар Драгоманов // Вільна Україна. – 1963. – № 40. – С. 2–5.

5. *Драгоманов С.* На муніципальні теми (Загальний устрій місцевого самоврядування) / Світозар Драгоманов // Робітнича газета : центральний орган УСДРП. – 1917. – 1 лип.

6. *Драгоманов С.* На муніципальні теми (Загальний устрій місцевого самоврядування) / Світозар Драгоманов // Там само. – 2 лип.

7. *Драгоманов С.* На муніципальні теми (Загальний устрій місцевого самоврядування) / Світозар Драгоманов // Там само. – 4 лип.

8. *Драгоманов С.* На муніципальні теми (Загальний устрій місцевого самоврядування) / Світозар Драгоманов // Там само. – 6 лип.

9. *Драгоманов С.* Харчова справа і муніципалітети Німеччини / Світозар Драгоманов // Там само. – 1918. – 3 квіт.

10. Драгоманов С. Постачання молока по містах Німеччини / Світозар Драгоманов // Там само. – 10 квіт.

11. Драгоманов С. Товариства для постачання харчових продуктів по містах Німеччини / Світозар Драгоманов // Там само. – 12 квіт.

12. Драгоманов С. Комунальна політика щодо боротьби з безробіттям в Генті (Бельгія) / Світозар Драгоманов // Там само.

13. Драгоманов С. Перший камінь / Світозар Драгоманов // Там само. – 1918. – 2 квіт.

14. Драгоманов С. Хибний шлях / Світозар Драгоманов // Там само. – 22 берез.

15. Драгоманов С. Хибний шлях / Світозар Драгоманов // Там само. – 3 квіт.

16. Драгоманов С. Біржі праці / Світозар Драгоманов // Там само. – 1917. – 12 лип.

UDC 070: 831.161. 2 : 82–92

Topical Horizons of Svitozar Drahomanov's Journalism of 20-70-ies of the 20th Century

Semenko Svitlana, PhD (Philology),

V. G. Korolenko National Pedagogical University of Poltava, 2, Ostrogradskoho St., Poltava, 36000, Ukraine, email: SvitlanaSem@ukr.net

Relevance of the proposed article is caused by the fact that journalistic legacy of Svitozar Drahomanov has not been the subject of special academic research. Continuing journalistic traditions of his dynasty S. Drahomanov drew attention to the urgent problems of socio-political and cultural life of the Ukrainians.

The purpose of this article is to highlight the key topics in the journalistic legacy of one of the members of famous dynasty of the Drahomanovs-Kosachs, which was represented in Ukrainian press of the UPR's period and on the pages of émigré issues.

The author of the article used the following methods for realization of the tasks: system analysis, problem-thematic, comparative, genre and stylistic, analytical methods, which contributed to clarifying the specific features of individual style of the journalist.

The current scientific research focuses on the following topical segments of S. Drahomanov's journalism: highlighting the role of Drahomanov in the socio-political and cultural life of Ukraine and his influence on the outlook of Lesia Ukrainka, clarification of the key tasks of local government in conditions of state-building of the independent Ukraine. The article focuses that the question of understanding of European experience in the area of urban planning was new for the Ukrainian periodicals and publications which defended the honor noble family of the Drahomanovs-Kosachs continued the tradition started in journalism of Olena Pchilka and Lesia Ukrainka.

The author of the publication states that S. Drahomanov's journalism is an important source for the study of biographies of the members of famous Ukrainian family, and his publications on the role of local government sound more relevant than ever for modern socio-political processes in Ukraine.

Key words: Svitozar Drahomanov, dynasty of the Drahomanovs-Kosachs, local authorities, labor exchanges, the European experience of urban planning.

Тематические горизонты публицистики Светозара Драгоманова 20–70-х годов XX века

Семенко Светлана

Цель статьи – освещение ключевых тем в публицистическом наследии одного из представителей известного рода Драгомановых-Косачей, репрезентированной как на страницах украинской прессы поры УНР, так и на страницах эмиграционных изданий. Для реализации поставленных задач использованы следующие методы: системного анализа, проблемно-тематический, сравнительный, жанрово-стилистический, аналитический, способствующие выяснению специфических черт идиостиля публициста. В научном исследовании акцентируется внимание на таких конститутивных тематических сегментах публицистики С. Драгоманова: освещении роли М. Драгоманова в общественно-политической и культурной жизни Украины и его влияния на мировоззрение Леси Украинки, определение ключевых задач органов местного самоуправления в условиях построения украинского независимого государства. Автором статьи утверждается, что публицистика С. Драгоманова является важным источником для изучения жизнеописания членов известного украинского рода, а его публикации о роли органов местного самоуправления звучат как никогда актуально в условиях современных общественно-политических процессов в Украине.

Ключевые слова: Светозар Драгоманов, род Драгомановых-Косачей, органы местного самоуправления, биржи труда, европейский опыт градостроительства.

1. *Skrypka T.* Under cover of the dynasty of the Drahomanovs-Kosachs / Tamara Skrypka // www.t-skrypka.name/KosachFamily/RHaab.html
2. *Selected* academic work of academician V. I. Vernadskyi. – Vol. 2: Volodymyr Ivanovych Vernadskyi. Correspondence with the Ukrainian academicians. – Book 1: Correspondence: D–Ya. – Vol. 1: D–N / Ed. board. of the vol. A. G. Zagorodnii, O. S. Onishchenko (chairman), M. V. Bagrov, V. A. Smolii and others. NAS of Ukraine. Commission on the academic heritage of academician V. I. Vernadskyi; V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine; Institute of History of Ukraine; RAS. Archive of Russian Academy of Sciences. – K., 2012. – 708 p.
3. *Drahomanov S.* Mykhailo Drahomanov and Lesia Ukrainka / Svitozar Drahomanov // *Vil’na Ukraina (Free Ukraine)*. – 1963. – No. 40. – P. 2–5.
4. *Drahomanov S.* On the municipal topics (General system of local government) / Svitozar Drahomanov // *Robitnycha gazeta (Labor Newspaper): Central press organ of USDLP*. – 1917. – July, 1.
5. *Drahomanov S.* On the municipal topics (General system of local government) / Svitozar Drahomanov // *Ibid.* – July, 2.
6. *Drahomanov S.* On the municipal topics (General system of local government) / Svitozar Drahomanov // *Ibid.* – July, 4.
7. *Drahomanov S.* On the municipal topics (General system of local government) / Svitozar Drahomanov // *Ibid.* – July, 6.
8. *Drahomanov S.* Food business and municipalities in Germany / Svitozar Drahomanov // *Ibid.* – 1918. – April, 3.
9. *Drahomanov S.* On the municipal topics (General system of local government) / Svitozar Drahomanov // *Ibid.* – 1917. – July, 6.
10. *Drahomanov S.* Supply of milk in German cities / Svitozar Drahomanov newspaper // *Ibid.* – 1918. – April, 10.
11. *Drahomanov S.* Associations of the food supply in the cities of Germany / Svitozar Drahomanov // *Ibid.* – April, 12.
12. *Drahomanov S.* Municipal policies towards fighting unemployment in Ghent (Belgium) / Svitozar Drahomanov // *Ibid.*
13. *Drahomanov S.* On the municipal topics (General system of local government) / Svitozar Drahomanov // *Ibid.* – 1917. – July, 6.
14. *Drahomanov S.* Wrong way / Svitozar Drahomanov // *Ibid.* – 1918. – March, 22.
15. *Drahomanov S.* Wrong way / Svitozar Drahomanov // *Ibid.* – April, 3.
16. *Drahomanov S.* Labor exchanges / Svitozar Drahomanov // *Ibid.* – 1917. – July, 12.

Стаття надійшла до редакції 01.02.2016